

La poesia dels morts (o de qui es vetlla)

Per què tan sovint —em demano— les edicions de poesia, amb les seves cobertes invariablement severes, han de presentar aquella fila esgrogueïda i trista un cop són exhibides a les lleixes de casa el llibreter? Es diria que amb les seves pàl·lides rengleres suggereixen, més que no cap sublimitat poètica, la prosaica submissió d'una cinta transportadora, com d'algun impersonal servei d'empaquetatge. Que això no passi ja és prou remarcable com perquè comencem aplaudint que el recull *Els derrotats*, amb què Jordi Julià va obtenir el Premi Estabanell i Pahisa 2002, vegi la llum amb una portada i un revers que conviden el lector d'una manera immillorable a fer-se càrrec del peculiar exercici d'imaginació que n'ha compost l'essència: al davant, una simpàtica tela del pintor del segle XIX Carl Spitzweg que ens mostra la tronada mansarda d'un poeta pobre, protegit amb un paraigua dels degotalls del sostre, sense per això abandonar, pacient, del lliit estant, les seves lectures; al darrere, la coneguda i patètica estampa, tan associada a la iconografia romàntica, del poeta Chatterton expirant, víctima deliberada de l'arsènic, davant una finestra que s'obre al crepuscle londinenc. La derrota del poeta modern —sense encaix en la societat que el rebutja o bé l'ignora—, representada d'altra banda tan diferentment en aquestes dues imatges, és sens dubte un dels temes capitals del llibre, i la conjunció dels dos quadres, desolat un, grotesc l'altre, sembla apuntar molt saludablement la barreja de bonhomia i dolor que els romàntics, amb Jean Paul Richter al capdavant, van identificar amb un genuí sentit humorístic de la vida.

Que Julià el posseeix, aquest sentit, enlloc no és més clar que en l'extensa nota que abraça les dues solapes del llibre. Qui hagi advertit que les biografies i la selecció poètica dels sis malaurats escriptors que aplega el volum estan precedides d'una frase de Juan de Mairena, l'*alter ego* machadià, recordant-nos com fóra d'estrany que un home no dugués dintre seu més d'un poeta, i comprovi després que la

semblança humana i literària de Julià apareix signada per un d'aquells il·lustres poetes traspassats, s'adonà que assisteix a un d'aquests deliciosos moments que només la ficció pot reservar-nos, com quan el protagonista de *Niebla* es presenta a casa del seu creador, el mateix don Miguel de Unamuno, per discutir amb ell del seu destí, o com quan veiem discrepar els fills poètics de Pessoa, Álvaro de Campos i Ricardo Reis, a propòsit de l'aspecte físic del seu mestre comú, Alberto Caeiro. Heterònims i complementaris a banda, el cert és que Jordi Julià ha introduït amb fortuna en la poesia catalana una experiència sense precedents hispànics destacables, llevat d'aquelles *Vidas improbables* que el gadità Felipe Benítez Reyes va reunir l'any 1994 i que segueix revelant unes possibilitats il·limitades (dramàtiques, paròdiques, tonals) sota el signe comú de l'experimentació.

La varietat temàtica i formal del llibre, atesa la diversa nòmina i currícu-

lum dels noms antologats, estava d'antuvi assegurada, però al lector no li queda cap dubte que les figures de més pes que habiten dins aquest panteó poètic són la parella formada per Ismael Fuster i Andrea Hollenberg, un vallesà i una argentina als qui l'atzar de les lletres va destinar una sort (i una fi) comuna, fins al punt de fondre'n les respectives escriptures en un model únic de poema moral, amatent per igual tant a la fina observació de les actituds socials com a l'examen, inassequible al suborn sentimental, de les pròpies circumstàncies emotives. Peces com «L'abric» o «Fotografia», de Hollenberg, o «L'espera» i «Casa en venda», de Fuster, constitueixen brillants il·lustracions de com la poesia lírica pot consumir també amb les seves armes aquella sempiterna aspiració de l'art (com un Collingwood diria, per exemple) que consisteix a fer del sentiment una idea, i a expressar amb encert i nitidesa aquelles emocions que, formes superiors del coneixement de nosaltres mateixos, esdevenen finalment exemplars i absolutes. Faria bé Julià de persistir en una recerca de més papers signats per aquest parell eximi de poetes o, si no és que li ho impedeix el seu escrúpol com a virtual marmessor, no seré jo qui condemni que es posi a la feina de plagiar-los durant una bona temporada (en la ben fonamentada convicció que no han pas de tornar per demanar-li'n comptes). La raó de tot plegat crec que pot haver quedat ben clara, i és que, ja per concloure, bé podríem repetir, com el Bernardo Soares que Fernando Pessoa va somiar perquè assumís l'autoria del seu *Llibre del desassossec*, que «tot aquest món meu de gent que no es coneixen l'un a l'altre projecta, com una multitud diversa però compacta, una ombra única» —una ombra que, en efecte, recorre de cap a cap tots aquests *Derrotats* i en la qual no costa gens endevinar la silueta d'un poeta lúcid, honest i amb un precís sentit de la realitat que li ha correspost, i tan intensament, de viure.

Pere Ballart

Jordi Julià
Els derrotats.
Antologia de poetes morts
Ed. Granollers, Granollers, 2003
64 pàgs.